

CZU: 343.982

PRACTICA EXAMINĂRII OBIECTELOR GRAFOSCOPICE ÎN COPII ÎN CADRUL EXPERTIZEI JUDICIARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Victoria CATARAGA,

Centrul Național Anticorupție, mun. Chișinău, R. Moldova

Petcovici Piotr, Centrul Național de Expertiză Judiciară pe lângă Ministrul Justiției, mun. Chișinău, R. Moldova

REZUMAT

În acest articol, autorii abordează problema expertizei grafice atunci când obiectele cercetării sunt în imagini (electrofotografie, injectare etc.). Menționând prudența actuală, indicând abordarea unei astfel de cercetări, concentrându-se asupra necesității de a asigura autorizarea scrierilor executorului asupra imaginilor. Este foarte important ca ordonatorul să rezolve cazurile, să poată lua o decizie cu privire la scrierea imaginilor, atunci când originalul documentului nu este disponibil. Mai degrabă, refuzul de a examina scrisul/semnăturile în imagini, autorii încearcă să dovedească în lucrare necesitatea de a examina obiectele grafoscopice de acest fel.

Cuvinte cheie: obiectele cercetării, originalul documentului nu este disponibil, scrisul/semnăturile în imagini.

THE PRACTICE OF THE EXAMINATION OF GRAPHOSCOPIC OBJECTS IN XEROCKS IN THE JUDICIAL EXPERTISE IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ABSTRACT

In this article, the authors address the issue of graphic expertise when images of the research are in images (electrophotography, inject, etc.). Citing topicality caution, indicating the approach to such research, focusing on the need to ensure authorizing the executor writing solutions on the images. It is quite important for the ordering officer to solve the cases, to be able to make a decision about the writing in the images, when the original of the document is not available. Much more simply being a refusal to examine the writing / signatures in the images, the authors try to prove in the paper the necessity of examining the graphoscopic objects of this kind.

Keywords: graphic expertise, the images, original of the document is not available, the writing/signatures in the images.

Actualitatea temei. În practica activității de expertiză judiciară grafoscopice a Republicii Moldova, în sarcinile înaintate de ordonatori, tot mai des se întâlnesc cele legate de identificarea executorului manuscriselor/semnăturilor aflate în copii.

În aceeași ordine de idei, dorim să subliniem, că experții judiciari cel mai des refuză examinarea obiectelor în copii, dar fără un temei argumentat științific, indicând că așa se procedea și în alte țări sau invocând motive nu tocmai potrivite și logice cazului. Astfel, ordonatorii rămân fără suport științific în cazurile respective și acestea nu se soluționează.

Este corectă sau nu o astfel de abordare, pot fi examinate copiile de către experți și cum putem ajuta ordonatorii, în cazurile când nu se dispune de obiectele în original. Aceste probleme dorim să le punem în discuție în acest articol, dar și să ne expunem opinia proprie, reieșind din practica de expertiză grafică a Republicii Moldova cu privire la examinarea copiilor.

Obiectivele lucrării. În lucrarea de față vom aduce unele raționamente cu

referire la examinarea grafoscopică a obiectelor în copii, reieșind din analiza practici de expertiză și a unor aspecte teoretice.

Analize, constatări. Actele scrise au o importanță deosebită în toate domeniile de activitate, deoarece ele servesc la fixarea apariției, modificării sau stingerii raporturilor juridice de tot felul. Ele atestă fapte și evenimente de mare însemnatate pentru activitatea unei societăți publice sau private, precum și pentru apararea drepturilor legale ale persoanelor (testamente, succesiuni, acte și dovezi sub semnatura privată, chitante, etc.). [1-3].

Frecvența cu care se apelează la cercetarea scrisului se explică prin faptul că actualele relații social-economice implică circulația extrem de intensă a înscrisurilor de tot felul, «epoca noastră, pe care ne place s-o desemnăm prin termeni ca: era atomică, era cercetării spațiale, nu este de fapt, mult mai prozaic vorbind, decât era hârtiilor, era formularelor în mai multe exemplare, secolul documentului» (J.MATHYER).

S-ar impune câteva precizări pe

care le facem chiar de la începutul lucrării, în ceea ce privește scopul expertizei grafoscopice.

Obiectivul de examinare a acestui tip de expertiză îl reprezintă, evident, scrisul de mână/semnătura și conduce în mod inevitabil la stabilirea identității celui care îi aparține; totodată, vizează verificarea autenticității unui text sau a semnăturilor de pe un înscris, identificarea autorului unui text anonim și descoperirea unui fals prin imitarea sau deghizarea scrisului[1].

Cu referire la obiectele grafoscopice în copii nu putem vorbi de stabilirea identității persoanei executorului, drept urmare a petrecerii expertizei grafice. În sensul dat, vom încerca să specificăm unele particularități ale astfel de obiecte din punct de vedere a expertizei grafice.

În cazul examinării semnăturilor, dar și a scrisului în copii, sunt unele limite în privința imposibilității de a stabili metoda de executare și diagnosticare a indicilor de utilizare a mijloacelor tehnice în acest scop. În același timp, în condițiile examinării copiilor, expertul nu are de furcă cu

obiecte grafice, dar cu imaginile lor și respectiv, dacă pornim de la fidelitatea copiei examinate, nu poate identifica tot ansamblul de indici caracteristici scrisului/semnăturii (presiunea, ritmul, coordonarea mișcărilor). În plus, urmare a procesului de copiere, multe caracteristici grafice suferă modificări, iar din cauza calității proaste a realizării copiei, unii indici, la fel nu pot fi apreciați, ce limitează considerabil volumul de material grafic util pentru examinarea comparativă[3-5].

Cu toate acestea, în anumite cazuri examinarea copiilor devine posibilă, ba chiar și poate da rezultate utile. Drept exemplu, prezentăm un caz din practica de expertiză judiciară, legat de examinarea scrisului și semnăturii în copii[6].

”I. Examinări tehnice ale documentelor

Urmare a examinării vizuale a obiectelor în discuție cu ajutorul aparatelor de mărit și iluminat (lupa 2x, microscop MBS-10, instalația VSC 5000, lampa OU-19), cu referire la modul de executare inclusiv a obiectelor cercetării grafoscopice, am constatat:

pentru toate obiectele examinate - indici de executare cu ajutorul tehnicii de calcul de multiplicat-copiat (metoda electrofotografică): - colorantul este moale, format din plăci lucioase granulate, aranjate în formă de solzi, care ușor se desprind de pe suprafața suportului, pe marginile trăsăturilor se conțin areole formate din microparticule de toner, pe spațiile libere de tipar ale suportului sunt aleatorii prezente microparticule de toner etc. (a se vedea pentru ilustrare img. 6-8).

În continuare, pentru soluționarea sarcinilor de expertiză legate de identificarea executorului semnăturii și manuscrisului în litigiu, examinările grafoscopice au fost făcute cu luarea în calcul a modului de executare a acestora, anume a faptului, că obiectele de cercetare prezintă imagini.

Studiind vizual obiectele, cu ajutorul aparatelor de mărit și iluminat, menționate supra, am stabilit, că ele sunt valabile pentru examinarea ulterioară, careva semne de montaj nu am stabilit, în același timp, obiectele sunt imaginate clar, imaginile lor sunt plane, iar rezoluția, deși traseele nu sunt pline, permite stabilirea indicilor generali și individuali ai scrisului. Totoda-

tă, în condițiile date, nu este posibil să ne expunem asupra eventualului fals tehnic și a condițiilor de executare a obiectelor examinate.

II. *Examinări grafoscopice

Examinarea separată s-a efectuat vizual, prin intermediul aparatelor de mărit și măsurat (lupa 2x, microscop MBS-10 cu camera digitală TOUP-CAM, UCMOS09000KPB, instalația VSC 5000, lampa OU-19), urmare am stabilit, că:

- semnătura în discuție (una) în imagine din numele lui XXX, plasată sub textul recipsei în dreapta are alcătuire semiliterală, compusă în partea inițială din monograma ”NB” - trei volute dextrogire buclate inferior, executate separat și în partea finală - un traseu ce începe cu cârlig sinistrogir ce continuă cu traseu curb care încercuiește semnătura, intersectând-o în partea inferioară mai jos de medie și două elemente secundare: sub formă de segmente liniare ascendente, plasate în dreapta părții finale a semnăturii, puțin mai sus de medie (a se vedea im. 9). Semnătura are forma geometrică de pentagon neregulat, claritate bună. Scrisul cu care este executată semnătura denotă construcție simplă cu elemente de complicare, evoluție medie, formă predominantă a mișcărilor liniar-arcadată și buclată, direcție predominantă a mișcărilor dextrogiră, spațiere medie, aranjare medie, dimensiuni medii - aspect, coeziune medie, presiune diferențiată, înclinația neuniformă spre dreapta, forma liniei de bază ondulată, cu direcția ascendentă față de marginea de jos a hârtiei actului.

- manuscrisul în imagine, plasat sub semnătură, are aspect stilizat conține simboluri cifrice arabe și literale, grafie latină, se atribuie la scris cu quantum redus și se caracterizează prin următoarele semne generale: - construcție simplă cu unele elemente de complicare, evoluție medie, forma predominantă a mișcărilor rotunjită, direcție sinistrogiră, legătură mică, dimensiuni medii, spațiere și aranjare medie, forma liniei de bază ondulată cu direcție ascendentă față de marginea de jos a actului (a se vedea im. 10).

Menționăm, că în copii nu este posibil de determinat așa indici generali cum ar fi: coordonarea mișcărilor, tempoul și gradul de presiune, dar

și prezența eventualelor indici de neobișnuință. În legătură cu aceasta, manifestarea caracteristicilor date în obiectele examinate nu a fost determinată.

În calitate de material comparativ au fost prezentate scris și semnături executate de către numita XXXX, în actele enumerate mai sus, la compartimentul ”Materiale puse la dispoziție”. Materialul este calitativ, piesele prezentate conțin suficient material grafic pentru a fi recunoscute valabile în scopul utilizării la examenul comparativ (a se vedea im. 11-14). Menționăm, că cu referire la semnături am stabilit o variabilitate sporită, atât în ceea ce privește alcătuirea (funcție de timp), cât și complexitatea semnăturilor (funcție de destinația actelor semnate), executorul dispunând de mai multe variante de semnături, semnificându-se la fel și multe varietăți de executare a însăși elementelor grafice în cadrul aceluiași variante de semnături.

În rezultatul comparației obiectelor în discuție cu mostrele semnăturilor/scrisului numitei XXXXX, puse la dispoziție am stabilit unele coincidențe după indici generali - aspect, formă predominantă a mișcărilor, dimensiuni, etc. precum și coincidențe și diferențe înregistrate în plan morfologic, după cum urmează:

1) în cazul semnăturii (pentru ilustrare a se vedea imaginea 15-17, obiectul în discuție este notat prin A, modelele - prin B, coincidențele sunt marcate cu colorant roși, iar diferențele - cu negru):

- aranjarea reciprocă a mișcărilor pe verticală la executarea extremelor inferioare ale lit. ”N” din monogramă și a traseului ce încercuie semnătura - el. inferior al lit. ”N” mai jos /1/;

- gradul de curbură a părții superioare stângi a traseului ce încercuie semnătura, în A mai mic ca în B /2/;

- plasarea reciprocă a mișcărilor pe verticală la executarea gramelor părții inferioare a lit. ”N” - primul mai jos /3/;

- direcția mișcărilor la executarea sectorului traseului el. ce înconjoară semnătura plasat în dreapta superior lit. ”N” ale lit. ”N”- în A - paralele, în B- sub unghi ce se mărește inferior /4/;

- extinderea mișcărilor pe verticală la executarea el. final al lit. ”N” - în A

puternic ascendentă, în B – ascendentă sau orizontală spre descendentă/5/;

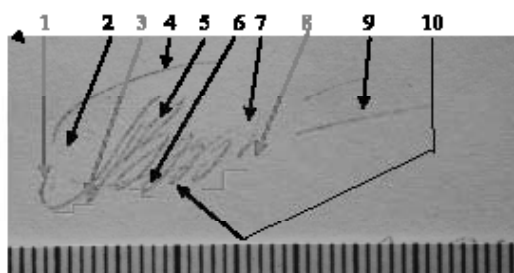
- aranjarea reciprocă a mișcărilor pe verticală la executarea părților inferioare a el.3 al lit. "B" și a primei volute – în A – prima volută mai sus, în B – prima volută mai jos /6/;

- plasarea pe verticală a punctelor de final a mișcărilor la executarea volutelor părții medii semnăturii – în A – mai sus ca în B /7/;

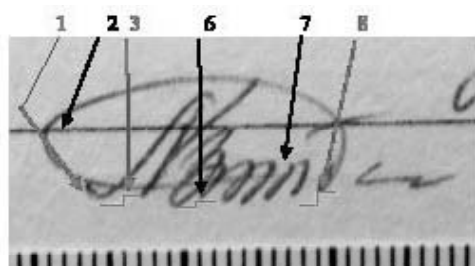
- plasarea reciprocă a mișcărilor pe verticală la executarea extremelor inferioare a ultimelor el. – ultimul mai sus /8/;

- forma mișcărilor la executarea el secundar virtual legat cu finalul traseului ce încercuiește semnătura în A - liniar, în B – ondulat sau curb-unghiular /9/;

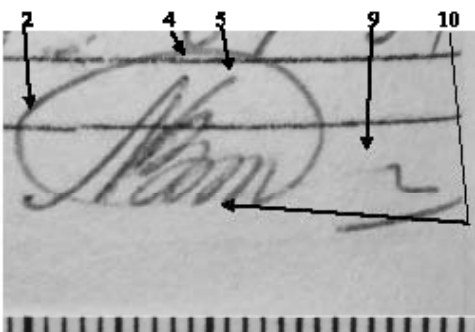
- extinderea pe orizontală a mișcărilor la executarea lațurilor inferioare ale volutelor părții centrale a semnăturii /10/, etc.

Imaginea 15. Aspect al imaginii semnăturii în discuție.

Imaginea 16. Model a. 2000

Imaginea 17. Model a. 2000

Apreciind rezultatele examinării comparative, enumerate mai sus, la p.1 și ilustrate cu săgeți de culoare neagră în im. 15-17 constatăm, că diferențele înregistrate între obiectele comparate, de ordin general și individual sunt esențiale, stabile, firești și formează o totalitate individuală suficientă pentru a formula concluzia, că imaginea semnăturii de la numele lui XXXX din recipisa în litigiu, nu reproduce indicii scrisului/semnăturii numitei XXXX, prezente în materialul grafic pus la dispoziția experților pentru comparație.

Cu referire la rezultatele comparației expuse la p.2 de mai sus și ilustrate cu săgeți de culoare neagră în im. 18-22 menționăm, că diferențele înregistrate după indicii generali și individuali în totalitatea lor alcătuiesc un complex de indicii doar apropiat de cel individual și permite formularea unei concluzii probabile despre faptul, că manuscrisul cu conținut de dată din recipisa în litigiu, nu reproduce indicii scrisului numitei XXXX, prezente în materialul grafic pus la dispoziția experților pentru comparație.

Unele coincidențe, menționate și altele, care din lipsă de importanță nu au fost menționate, în fiecare caz de comparație în parte, sunt consecință a tendinței plastografului de a reda cât mai fidel indicii scrisului/semnăturii proprii titularului și nu au influență asupra concluziilor formulate mai sus. În același timp, imposibilitatea formulării unei concluzii certe în cazul manuscrisului în litigiu, se explică prin faptul, că acesta este stilizat, are un quantum redus și nu pot fi depistate un număr mai mare de caracteristici individuale esențiale ale scrisului, suficiente să formeze un complex individual, care ar putea servi drept bază pentru atare concluzie (certă).

Notă: Concluziile formulate au la bază prezumția, că actul examinat prezintă o copie fidelă a actului original."

Noa autorilor: Pentru exemplificare sunt prezentate

doar rezultatele examenului comparativ între semnături.

Concluzii. Insistăm în final asupra utilității activității de expertizare a obiectelor grafice în copii, întreprinsă de specialiștii în domeniu, asupra responsabilității și a dificultăților cu care se confruntă în fiecare caz în parte precum și asupra grijii pe care trebuie să o manifeste aceștia vis-a-vis de probele și materialele cu care lucrează, deosebit de importante pentru a face posibilă emiterea unor concluzii de natură științifică, apte să ajute la soluționarea justă a problemei investigate, scopul suprem al acestei meserii de altfel.

Bibliografie

1. Alămoreanu Sorin "Problematika expertizelor criminalistice. Note de curs pentru studenți de master.", editura "Tampangiu", 2013;
2. Алэморяну Сорин, др., эксперт криминалист Национального института криминалистических экспертиз, лаборатория Клубж, Румыния «Заметки относительно документов представленных на экспертизу в копиях», ст. в журнале «Закон и жизнь», апрель, 2018 стр.11-14;
3. Архипова К. А. Почерковедческое исследование по электрофотографическим копиям // Вестник Российского нового университета. Серия «Человек и общество». – М., 2016. – Вып. 3. – С. 52–54;
4. Подкатилина М. Л. Актуальные проблемы почерковедческого исследования копий почерковых объектов // Проблемы правового понимания и правоприменения в прошлом, настоящем и будущем цивилизации: Сб. статей Международной научно-практической конференции, Минск, 27 апреля 2016 г.: в 2 ч. – Минск: Изд-во Международного университета МИТ-СО, 2016. – Ч. 2. – 278 с.;
5. Шлыков Д.А., «Проблемы исследования копий почерковых объектов: современное состояние и перспективы развития» <http://www.nezexp.ru/articles/129/>; Судебно-почерковедческая экспертиза обобщая часть Москва 1989;
6. Arhiva dosarului cu copia raportului de expertiză judiciară CNEJ nr. 720 din 12.04.2018 .